

Motion till kommunfullmäktige i Kungsbacka

Ansvarsarter i Kungsbackas natur

Kungsbacka är en rik kommun. Kommunen har en rik och omväxlande natur, från karg havsmiljö med kala klippmiljöer till sjöar och rika ädellövskogar. De allra flesta invånarna i kommunen har tillgång till en god livsmiljö med närhet till natur och möjligheter till rekreation.

Det kan vara lätt att ta detta för givet men viktigt att vara uppmärksam på att naturen måste skyddas och bevaras. En exploaterad miljö kan vara omöjlig att återställa.

Naturen består av en hel mängd arter av växter och djur som alla är beroende av speciella livsmiljöer. Vissa är mera utsatta och hotade på grund av exploatering av livsmiljöerna. Andra arter, såsom ålgräs, blåstång och gamla ekar och bokar, är viktiga att bevara på grund av att de bygger upp en livsviktig livsmiljö för en mängd andra organismer, såsom krabbor, musslor, fiskar, ekoxar eller bokvårtlav, i en komplicerad näringsväv.

Vi föreslår att Kungsbacka kommun utser några så kallade Ansvarsarter. SLU Artdatabanken definierar begreppet naturvårdsarter, där ansvarsarter ingår, som "en samlingsterm för arter som är extra skyddsvärda, indikerar att ett område har höga naturvärden eller i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald." https://www.artdatabanken.se/globalassets/ew/subw/artd/2.-var-verksamhet/publikationer/9.-naturvardsarter/rapport_naturvardsarter.pdf. För ansvarsarter gäller:

- En kommun, region eller annat område kan välja ut vissa arter som de har ett särskilt ansvar för att bevara. Detta ansvar är frivilligt.
- Ofta har dessa arter sin huvudsakliga utbredning eller på annat sätt viktiga populationer inom området.
- Ansvarsarter är ofta men inte alltid rödlistade.
- En ansvarsart har inte automatiskt något lagstadgat skydd.

Dessa arter ska vi ta ett speciellt ansvar för att värna. Vi ska också se till att deras livsmiljö inte förstörs eller hotas. Vårt förslag nedan är ett urval av växter och djur som lever i land- och vattenmiljö i Kungsbacka kommun.

Tabell: Förslag till Ansvarsarter för Kungsbacka kommun – ett urval arter som är knutna till naturmiljöer i Kungsbacka kommun. OBS! Listan i tabellen är inte i priorordning.

Ansvarsart	Beskrivning av arten	Livsmiljö	Exempel på naturmiljö med fynd i kommunen	Status Skyddad art?*	Rödlistad art?***	Behov av skydd eller åtgärd?
Havsnejonöga	Anadrom fisk som lever i saltvatten men fortplantar sig i sötvatten.	Kustvatten och vattendrag.	Kungsbackaån och Rolfsån.	Starkt hotad i Sverige.	Fredad.	Vandringsvägar i vattendrag och tillgång till stor bytesfisk i havet. Behövs åtgärdsplaner för de vattendrag som har betydelse för populationen.
Tretåig mås	Fågelart i familjen måsfåglar.	Marin pelagisk art.	Nidingen (häckning).	Starkt hotad.		Nidingen naturreservat sedan 1980 och häckplatsen skyddad med tillträdesförbud under häckningsperioden.
Knubbsäl	Art i familjen öronlösa sälar.	Kustnära, med tillgång till fisk och viloplats på skyddade skär och holmar.	Kungsbackafjorden.	Gynnsam bevarandestatus.		Finns i Bevarandeplan för Kungsbackafjorden.
Ålgräs	Marin kärlväxt som växer med rötter i mjuka botten och bildar täta ängar.	Grunda kustnära mjukbotten. Ängarna viktiga livsmiljöer för många växter och djur.	Kungsbackafjorden.	Ålgräsängar är en hotad naturtyp som har minskat kraftigt de senaste 50 åren. Areell utbredning har minskat med 60 % i inre Kungsbackafjorden sedan slutet av 1990-talet.		Finns Åtgärdsprogram för ålgräsängar (2017-2021, HaV). Syfte att habitatet ålgräsängar får ett långsiktigt skydd och möjligheter att återetablera förlorade arealer.
Blåstång	Blåstång tillhör gruppen brunalgler och växer runt Sveriges kuster.	Grunda klippbotten. Algklädda klippbotten ger tångskog som skydd för bland andra yngel och större fisk.	Kungsbackafjorden.	Övergödning har minskat blåstångens utbredning och den totala utbredningen av dessa havets skogar.		Bevara oexploaterade grunda klippbotten och stränder.
Kungsfiskare	Fågelart inom familjen kungsfiskare.	Beroende av åar och bäckar ofta med lummig strandvegetation med lodräta strandbrinkar där bohålor grävs ut.	Kungsbackaån (under häckningsperiod) Kungsbackafjordens inre del (observationer vintertid).	Sårbar.		Bevara åar och bäckar med lummig strandvegetation, med lodräta strandbrinkar för att gräva bohål
Gröngöling	Fågel inom familjen hackspettar.	Lövskog, parker och lövblandad barrskog är häckningsplats.	Spridd i kommunen.	Livskraftig. En minskning av populationen pågår eller förväntas ske.		Prioriterad art i Skogsvårdslagen. Gamla träd bör lämnas och nya träd tillåtas åldras.
Flodpärlmussla	Sötvattenslevande stormussla.	Vattendrag. Ett larvstadium lever parasitiskt	Rolfsån och Kungsbackaåns biflöde Lillån.	Starkt hotad.	Otillfredsställande status på grund av	Finns åtgärdsprogram med vägledning för åren 2020-2024, med

		på gålar av lax eller öring.		liten population och brist på förnygring.	skydd och restaurering av flodpärlmusselvatten. Finns bevarandeplan för Natura 2000-området Rolfsån.
Ekoxe	Europas största skalbaggeart.	Gamla ekar.	Fjärås och Idala.	Livskraftig, men misstankar finns om populationsminskning.	Död ved i större mängd bör lämnas och träd tillåtas dö för att skapa kontinuerlig tillgång på livsmiljöer.

*Skyddade arter – arter och artgrupper juridiskt skyddade i miljöbalken och artskyddsförordningen (fridlysning). Innebär att man inte får skada arten eller förstöra dess livsmiljö. Skydd baserat på EU:s art- och habitatdirektiv.

**Rödlistade arter – bedöms vara hotade eller nära hotade att dö ut i Sverige. Kriterier t.ex. att det finns mkt få individer av arten eller att arten minskar kraftigt i mängd eller utbredning. Rödlistan sammanställs av Artdatabanken och revideras vart 5:e år. Inte automatiskt något lagstadgat skydd. En art kan vara rödlistad i följande kategorier: Nationellt utdöd – Akut hotad – Starkt hotad – Sårbar – Nära hotad – (Livskraftig)

Vi föreslår

- Att kommunen utser Havsnejonöga som kommunal ansvarsart
- Att kommunen utser Tretåig mås som kommunal ansvarsart
- Att kommunen utser Knubbsäl som kommunal ansvarsart
- Att kommunen utser Ålgräs som kommunal ansvarsart
- Att kommunen utser Blåstång som kommunal ansvarsart
- Att kommunen utser Kungsfiskare som kommunal ansvarsart
- Att kommunen utser Gröngöling som kommunal ansvarsart
- Att kommunen utser Flodpärlmussla som kommunal ansvarsart
- Att kommunen utser Ekoxe som kommunal ansvarsart
- Att kommunen upprättar en plan för varje utsedd ansvarsart. Planen ska konkret beskriva hur kommunen ska ta ett speciellt ansvar för att värna ansvarsarterna och se till att deras livsmiljöer inte exploateras eller hotas.

2022-08-12

Maria Losman, Clas Rosander, Elisabeth Sahlsten, Jan Riise,
Miljöpartiet de gröna